TRAVERTINO

Parcs Naturals
de la Comunitat Valenciana

GENERALITAT VALENCIANA

parc natural de chera-sot de chera

BUTLLETÍ QUADRIMESTRAL DEL PARC NATURAL CHERA-SOT DE CHERA

Nº 14. SETEMBRE-DESEMBRE 2021

Petricor

CONCEPTE

Què fa que la pluja faça tan bona olor? El que fa olor és el **petricor**, una aroma agradable i terrosa que acompanya a les primeres gotes de pluja.

Bacteris, plantes i fins i tot raigs intervenen en aquesta olor de terra humida. El procés de formació de petricor el van documentar per primera vegada científics australians en 1964.

Aquesta fragància és produïda principalment per bacteris, ja que en realitat el que estem olorant és una molècula produïda pels bacteris del gènere **Streptomyces**: la **geosmina**. Aquests bacteris s'encarreguen de descompondre la matèria orgànica del sòl i, com a subproducte de la seua activitat, obtenim aquesta molècula d'agradable aroma.

Imatge portada: Cabra salvatge (*capra pyrenaica*)
Imatge dreta: Detall de pluja sobre el sòl
Imatge esquerra: Chorrero de la Castellana

ÍNDEX

04 EDITORIAL

QUI SÓN ELS RESPONSABLES DEL PN DE CHERA- SOT DE CHERA?

05 COMUNICACIÓ I DIVULGACIÓ

- META BOURNETI, L'ARANYA CAVERNÍCOLA

06 COLABORACIONS

- ENTREVISTA A JOSÉ MONTESINOS
- S'APROVA EL NOU PROJECTE "LIFE TEIXERES"

09 ACTIVITATS D'EDUCACIÓ AMBIENTAL

- SENT LA NATURALESA
- PARDALEJANT PEL BARRANC DE L'AIGUA
- MOU-TE PER LES MALALTIES RARES
- TURISME SOSTENIBLE, PERQUÈ LES MUNTANYES IMPORTEN
- OLIVERES CENTENÀRIES, FONT DE VIDA

13 CONSERVACIÓ I MANTENIMENT

- RESUM D'ACTUACIONS 2021
- REVISIÓ DE CAIXES NIU 2021

14 NOTÍCIES

15 PASSATEMPS I CURIOSITATS

EDITORIAL

QUI SÓN ELS RESPONSABLES DEL PARC NATURAL DE CHERA- SOT DE CHERA?

El Parc Natural de Chera- Sot de Chera es va declarar oficialment el 22 de febrer de 2007 pel Consell de la Generalitat Valenciana a proposta de la llavors denominada Conselleria de Territori i Habitatge.

Segons la Llei d'Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana, la gestió dels parcs naturals correspon a la direcció general competent en la matèria, mitjançant el director conservador, amb la col·laboració de l'òrgan col·legiat consultiu. El pressupost de gestió de l'espai natural protegit estarà format per les aportacions de tots els membres d'aquest òrgan col·legiat consultiu i altres aportacions de terceres entitats, ja siguen monetàries o en espècie.

Este òrgan col·legiat consultiu és la Junta Rectora del Parc Natural de Chera-Sot de Chera la composició del qual és la següent:

- La consellera competent en matèria de medi ambient, en la seua condició de presidenta de la Junta Rectora.
- La presidenta de la Junta Rectora
- El director-conservador del Parc Natural
- Una persona representant de la Conselleria de Territori i Habitatge
- Una persona representant de la Conselleria de Cultura, Educació i Esport
- Una persona representant de la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació
- Una persona representant de la Conselleria d'Infraestructures i Transport
- Una persona representant de la Conselleria de Justícia, Interior i Administracions Públiques
- Una persona representant de la Conselleria de Turisme
- Una persona representant de la Diputació Provincial de València
- Una persona representant de la Confederació Hidrogràfica del Xúquer
- Una persona representant de l'Ajuntament de Chera
- Una persona representant de l'Ajuntament de Sot de Chera
- Una persona representant de les associacions culturals
- Una persona representant de les universitats de València
- Una persona representant de les associacions conservacionistes
- Una persona representant de les societats de caçadors
- Una persona representant de les associacions de pescadors
- Una persona representant de la Comunitat de Regants
- Una persona representant dels propietaris privats de terrenys o drets forestals, agrícoles i/o ramaders
- Una persona representant d'associacions d'agricultors
- Una persona representant de la Federació d'Esports de Muntanya i Escalada de la Comunitat Valenciana
- Dues persones representants de les organitzacions sindicals

Així doncs, totes i cadascuna de les administracions públiques i dels col·lectius i entitats esmentades tenim responsabilitat en la gestió del Parc Natural. Totes hem de posar-hi l'espatlla per a aconseguir llegar a les generacions futures el patrimoni natural i cultural que gaudim, en les millors condicions possibles.

Gabriel Ballester, director conservador del Parc Natural de Chera- Sot de Chera

Meta bourneti, l'aranya cavernícola

En els voltants de la Lloma de la Corcera (Chera), existeixen unes quantes cavitats subterrànies en les quals, a causa de les seues condicions **d'humitat i temperatura**, podem trobar a l'aranya cavernícola Meta bourneti. Té unes llargues potes i el cos de color marró-vermellós. Mesura entre 10 i 16 mm, i les femelles són de major grandària que els mascles. Si ens fixem bé, veurem a les femelles i els seus juvenils rondar per les parets i els sostres de la cova (els mascles són més rars de veure i generalment es troben entre agost - desembre).

Aranya meta bourneti amb la seua bossa d'ous

Viu en coves, (és troglòfila), però, pot eixir d'elles per a dispersar-se i se la pot trobar en soterranis o pous de mines, és per això que conserva els seus ulls i la seua pigmentació.
La seua alimentació és variada, ja que consumeix tot tipus d'insectes: dípters, arnes, centpeus...
Fins i tot pot alimentar-se d'altres aranyes que habiten en la cova!

Quan es reprodueix, col·loca el capoll, format per uns 200-300 ous en forma de gota blanquinosa, pròxim a l'entrada de la cova entre els mesos d'octubre i novembre, i és entre gener i febrer quan eixen les seues cries, les quals no seran **fotofòbiques** fins que apleguen a l'edat adulta.

És molt similar a la Meta menardi. Aquestes dues són les úniques espècies **d'aranyes cavernícoles** que trobem en la Península Ibèrica. És fàcil confondre-les, però no solen trobar-se juntes, ja que Meta bourneti tolera àmplies **fluctuacions microclimàtiques** i és potencialment capaç de colonitzar una major varietat d'hàbitats, mentre que Meta menardi viu en coves on els rangs de temperatura són relativament baixos.

ENTREVISTA A JOSÉ MONTESINOS

CAPATÀS DE LA BRIGADA DEL PARC NATURAL (2008-2021)

- Presentació: D'on eres?

Vaig nàixer en un poble de Conca anomenat Landete, però als 2 anys em vaig traslladar a viure a Sot de Chera (el poble de mon pare) i ací he estat tota la meua vida.

- Quants anys has treballat al Parc Natural i perquè vas decidir treballar ací?

Vaig començar a treballar al novembre de 2008 i he estat ininterrompudament fins a Juny de 2021, que em vaig jubilar. Em vaig apuntar a la selecció de personal de peó forestal perquè ho vaig considerar una bona oportunitat i finalment vaig ser triat com a capatàs.

- Abans del PN, a què t'has dedicat?

Vaig estar molts anys treballant en la construcció, com a capatàs en l'antic Icona, en prevenció d'incendis, etc. Després d'una lesió a la mà que em va impedir poder continuar treballant en la construcció i una vegada rehabilitat, va sorgir l'oportunitat d'entrar en el PN.

- Creus que la declaració del PN en 2007 ha suposat millores en la zona i en la vida dels seus habitants?

Sí, encara que hi haja gent que no estiga d'acord, **ha augmentat la presència de fauna**, com a cabra salvatge, cabirols, senglars, voltors, etc. S'han arreglat i millorat alguns paratges amb valor sentimental i cultural per als seus habitants. Algunes millores van vindre per l'obstinació del personal del Parc a aconseguir recursos, ja que els que se'ns proporcionaven a vegades eren escassos, a causa de la limitació pel pressupost.

A més d'això, la declaració de PN òbviament **comporta l'atracció de visitants, que generen ingressos** en els establiments d'allotjament, restauració, comerços, etc.

ENTREVISTA A JOSÉ MONTESINOS

CAPATÀS DE LA BRIGADA DEL PARC NATURAL (2008-2021)

- Com ha canviat la forma de vida aquests anys? Es viu millor ara?

Sí, es viu millor. Ha implicat una millora en les maneres de treballar, treballs no tan durs. Això sí, es tracta d'ocupacions amb alta temporalitat, sobretot en brigades forestals.

Antigament existia la mina, i les jornades de treball eren molt dures. Els jornals dels treballadors eren molt baixos, amb prou faenes els permetien comprar una barra de pa. Per a guanyar-se la vida, **en els ribassos es plantaven ametlers i figueres**, per a la resta del terreny poder plantar dacsa, i aprofitar millor la superfície disponible. Amb aquesta dacsa, s'alimentava al bestiar porcí, i s'emportava al molí per a elaborar farina de dacsa. I amb aqueixes figueres i ametlers dels ribassos, s'alimentava la gent.

Per a aprofitar-ho tot, la corfa de les creïlles que sobraven es bullien, i es mesclaven amb el segó de blat. Es feia una pasta, i se li donava menjar als animals de granja.

Hi havia pastors que **cobraven en "dinars" o "sopars"**. Pasturaven xicotets bestiars de diferents famílies, i cada dia anava a menjar o sopar a casa d'una d'elles. També se'ls pagava amb algun corder nascut recentment, com a pagament pels serveis realitzats.

- Creus que són necessàries les brigades de manteniment (PNs, Diputació, Ajuntaments.) per al manteniment de la muntanya/bosc?

Per descomptat, són molt necessàries, i més ara per ara, que ja no hi ha bestiar per a netejar la muntanya. Falta personal per a realitzar més tasques en el PN. **El tractament de la vegetació, silvicultura i trituració de restes de poda, necessita brigades periòdiques** per a realitzar aquestes tasques. Tots els hiverns, si pot ser.

- Què és el més gratificant o del que et sents més orgullós d'haver fet en el PN?

Personalment, construir fonts és el que més m'agrada fer. Com a esment especial, em quede amb la font Gabriel de Chera o la font del Ramblizo en Sot.

Gràcies, José, pel teu treball tots aquests anys en la conservació i millora del PN.

S'APROVA EL NOU PROJECTE "LIFE TEIXERES"

El CIEF ha presentat el nou projecte europeu **Life Teixeres (2021-2026)**, recentment aprovat per la Comissió Europea.

Aquest projecte representa una important mobilització de recursos i la **major intervenció** realitzada fins ara en la millora de l'hàbitat del teix en territori valencià.

El teix és un dels **grans éssers vius supervivents i resilients del planeta**. És un arbre d'**enorme longevitat**, amb una fusta excepcional, associat des de molt antic a significats místics i sagrats, que han donat peu a moltes llegendes. Es tracta d'una espècie gimnosperma molt antiga, molt abundant en **l'era dels dinosaures**. De fet, s'han trobat fòssils datats del Triàsic. S'estima que alguns exemplars coneguts a Europa tenen uns quants milers d'anys.

El LIFE Teixeres, que té per títol complet **"Conservació i restauració de boscos relictes de Taxus baccata**", té per objectiu principal la millora de l'estat de conservació i de la capacitat de resiliència dels boscos mediterranis de teix en l'àmbit valencià, davant els efectes adversos del canvi climàtic.

L'hàbitat del teix en l'àmbit mediterrani es considera **prioritari** per la Unió Europea, però s'enfronta a diverses **amenaces** en terres valencianes, com la fragmentació, dispersió i superfície reduïda, el baix reclutament de nous individus, el ramoneig d'herbívors domèstics i silvestres, el canvi climàtic i els incendis.

Davant aquestes amenaces el projecte executarà **accions** per a augmentar la superfície de l'hàbitat, reduir la seua fragmentació i la competència amb altres espècies, disminuir el risc d'incendis, assegurar la defensa passiva mitjançant elements de protecció de les plantes, crear una col·lecció de germoplasma, reforçar les poblacions, actualitzar els coneixements en la matèria i realitzar comunicació i divulgació.

Obtenció del material vegetal de reproducció dels teixos

El Parc Natural de Chera-Sot de Chera col·laborarà activament en aquest projecte, en el qual es reforçaran les poblacions de la Puerca, Cinco Pinos i Pico Ropé. Esperem que la realització d'un projecte d'aquesta envergadura represente un gran impuls per a la conservació de les teixedes del Parc Natural.

SENT LA NATURALESA

ITINERARI SENSORIAL

El passat 18 de setembre, vam realitzar amb la delegació de la Comunitat Valenciana d'**ASOCIDE** (Associació de Sordcecs d'Espanya), un **itinerari sensorial** a través de la ruta blava del Parc Natural.

Maqueta dels relleus de Sot de Chera (Oficina del Parc)

A través de sentits com **el tacte, el gust o l'olfacte**, vàrem descobrir el riu Sot, els plegaments que formen els anticlinals i sinclinals de la zona, l'Oasi de Papallones, la flora i fauna del parc, i molt més. Durant el camí, vam provar el dolç **sabor de les garrofes, l'olor de plantes aromàtiques** com el romer, lavanda, timó, etc, i les **curioses textures** dels diferents arbres o formacions rocoses de l'entorn.

Llenguatge de signes en l'Anticlinal Sot de Chera

PARDALEJANT PEL BARRANC DE L'AIGUA

RUTA GUIADA + TALLER DE RECICLATGE

El mes d'octubre passat vam tindre la sort de celebrar el **Dia Mundial dels Ocells Migrador**s amb diverses residències de menors, en el marc de la campanya de Drets de la Infància.

Taller de menjadors d'ocells a la sala multiusos de Chera

Aquesta jornada es va organitzar en dues activitats. En primer lloc, vam realitzar a la sala multiusos de Chera, un taller d'elaboració de menjadors amb materials **reciclats** per a xicotets ocells silvestres. Cada participant es va endur el seu propi per a col·locar-lo en la finestra o balcó.

La Selveta (Barranc de l'Aigua, Chera)

Seguidament, vam gaudir d'una ruta guiada pel barranc de l'Aigua, on vam descobrir la Selveta, el banc clonal de teixos, o la font Gabriel. Mentre observàvem **diferents tipus d'ocells**, vam xarrar sobre els reptes als quals s'enfronten a causa d'amenaces com el **canvi climàtic.**

MOU-TE PER LES MALALTIES RARES

JORNADA SOLIDÀRIA AMB ANASBABI CILIOPATIES

Solta d'ofegabous en la bassa del Vivero (Chera)

CCom en anys anteriors, el passat 2 d'octubre vam col·laborar amb les jornades solidàries ***"Mou-te per les malalties rares"*** de Chera.

En aquesta ocasió vam realitzar un xicotet itinerari per la senda local del barranc de l'Aigua, fins a arribar a la bassa del Viver, on es va realitzar una explicació sobre la curiosa biologia i conservació d'un **amfibi** encara bastant desconegut pel públic en general, **l'ofegabous**.

Després de conéixer més d'ells, els participants van poder alliberar 20 exemplars en la bassa del Viver.

Mostra i explicació d'exemplars d'ofegabous

TURISME SOSTENIBLE, PERQUÈ LES MUNTANYES IMPORTEN

RUTA GUIADA

Com tots els mesos de desembre, enguany hem celebrat el Dia **Internacional de les Muntanyes** amb una ruta guiada a un dels pics més emblemàtics de la zona: el Cinco Pinos. Vam travessar el barranc de l'Ermita ,El Burgal i la Lloma de la Corcera, passant per la font Juan Blanquilla o la cova del Caballo, fins a arribar al punt més alt de la **Serra de Cinco Pinos**.

Senda en l'Alto de los Cinco Pinos (Chera)

El turisme sostenible a les muntanyes contribueix a crear mitjans de subsistència sostenibles i a conservar el paisatge i la diversitat biològica. És una manera de preservar el patrimoni natural i cultural, a fi de **promoure els productes d'alt valor** de la localitat.
En aquesta important efemèride, el lema de la qual d'enguany ha sigut **"El turisme sostenible a les muntanyes"**, vam xarrar sobre aquestes qüestions, cada vegada més d'actualitat.

OLIVERES CENTENÀRIES, FONT DE VIDA

El passat dissabte 6 de novembre, es va celebrar una activitat dins de la campanya ***"Amb molt de gust, consum responsable"***, i vam realitzar una ruta interpretativa per a conéixer les oliveres centenàries que s'assenten en els fèrtils camps de cultiu de Chera.

Oliveres centenàries de Chera

Després dels ametlers, l'olivera és el cultiu predominant al Parc Natural, amb aproximadament unes 400 hectàrees cultivades. Aquests olivars, són des de fa segles fonamentals per a l'economia i cultura de la comarca, i contribueixen a preservar vives les tradicions i un futur per al medi rural.

En aquests camps podem trobar autèntiques joies de la naturalesa. Més de 60 oliveres centenàries censades **amb una antiguitat de més de 300 anys**. Cadascun d'aquests ancians éssers vius conforma un ecosistema en si mateix, on en els seus vells i clivellats troncs s'alimenten, oculten i crien multitud d'ocells, xicotets mamífers o invertebrats.

Entre els ocells és molt comú descobrir en les seues copes busqueretes, tords, totestius o pit-rojos, mentre que en els seus troncs s'oculten rapinyaires com els xots o els mussols, que com bé diu aquest refrany popular "cada ocell al seu niu", és ben conegut la seua inclinació per aquests arbres.

OLIVERES CENTENÀRIES, FONT DE VIDA

Així vam anar descobrint, a poc a poc, la gran importància de conservar aquests arbres enfront de l'abandó del cultiu per la baixa rendibilitat econòmica, la venda ornamental, o la tala per a llenya.

Ja que no sols són de gran importància ecosistèmica, sinó que **una única olivera centenària aporta l'oxigen necessari per a 4 persones en un dia** i és un gran exemple d'adaptació al canvi climàtic en suportar gran rang de temperatures i baixes precipitacions.

Arribada de l'oliva a la Cooperativa de Chera i magatzem d'oli

Després de l'agradable passeig, vam poder acostar-nos a la cooperativa de Chera, per a veure com s'aconsegueix el procés de transformació de l'oliva en l'or líquid del mediterrani: l'oli d'oliva verge extra.

Gràcies a les explicacions d'Emilio José Gisbert Sánchez i Francis Montesinos Lacruz vam poder conéixer com en aquesta cooperativa es distribueixen les olives en 3 plantes fent-les passar pels engranatges de les diferents maquinàries per a aconseguir extraure el preuat oli.

L'oli d'oliva, no sols és la base de la dieta mediterrània, sinó **una manera de consumir productes de qualitat** que a més de ser saludables i de proximitat, ajuden a mantindre l'economia local i a construir un món més sostenible, ecològic i just.

Comprem productes de proximitat!

RESUM D'ACTUACIONS 2021

La Brigada de Manteniment del Parc Natural de Chera-Sot de Chera és l'encarregada de mantindre els diferents equipaments i infraestructures d'aquest espai natural en perfecte estat. Podem veure en la imatge les diferents activitats que han realitzat durant l'any 2021.

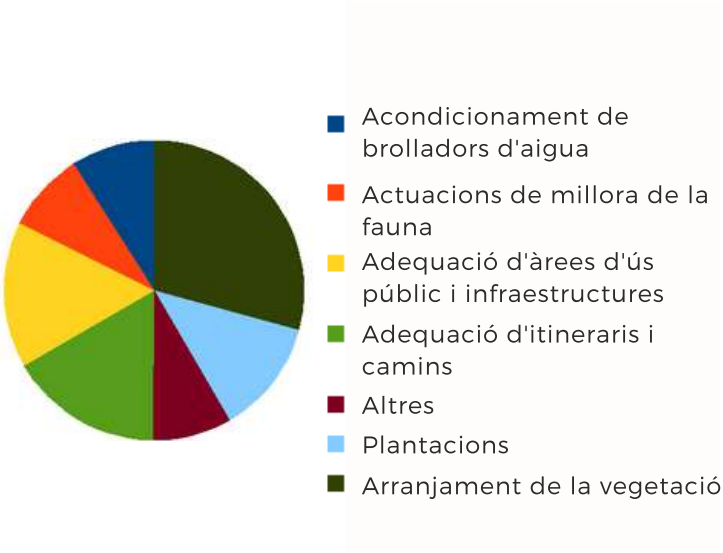

Activitats realitzades per la Brigada l'any 2021

L'activitat a la qual li han dedicat més temps és l'arranjament de la vegetació com, per exemple, els desbrossaments i podes. És molt important realitzar aquest tipus d'activitats a l'hivern per a **reduir així el risc d'incendis** durant l'estiu. Té també una gran importància **l'adequació dels itineraris i camins**, així com les àrees d'ús públic amb la finalitat que tota la gent que ens visita puga gaudir amb seguretat de les rutes i instal·lacions del parc.

En menor mesura, s'han realitzat també activitats destinades al condicionament i millora de la fauna com, per exemple, la instal·lació de caixes niu, o l'arranjament de basses per a amfibis, així com plantacions amb la finalitat **d'afavorir la protecció i conservació de la biodiversitat** que trobem al parc.

REVISIÓ DE CAIXES NIU 2021

Com tots els anys, a la fi de 2021 hem realitzat la **revisió, seguiment i neteja** de les caixes niu col·locades al Parc Natural.

Sumen un total de 47 caixes niu repartides entre tots dos municipis, estant el **70% col·locades en hàbitat de pineda i el 30% en bosc de ribera**. Aquest any 8 d'aquestes caixes no han sigut trobades, bé per caure trencades al sòl, o per haver desaparegut.

El percentatge d'ocupació total de les caixes niu ha sigut del 56.41%, amb un índex d'ocupació major les col·locades en hàbitat de pineda (57%) enfront de les de ribera, les quals han sigut ocupades amb prou feines el 20% d'elles .
Entre les principals espècies que s'instal·len en aquests nius trobem totestius, ferrerets, caragolets, senyoretes, etc. però també a vegades les usen com a refugi altres animals com aràcnids, insectes o xicotets mamífers com la rata cellarda.

notícies

NOUS SECTORS D'ESCALADA EN CHERA

En el municipi de Chera s'han obert dos sectors nous d'escalada (**Frankenstein i Antenes**) amb gran varietat de nivells de dificultat i estils d'escalada. La pràctica d'esports de muntanya com l'escalada són un **atractiu turístic** al mateix temps que poden ser **compatibles amb la conservació**, sempre que es respecten una sèrie de normes.

Respectar les zones i períodes de nidificació, respectar la vegetació existent, caminar dins de les sendes o aparcar en les zones delimitades. En definitiva, esport i conservació poden ser compatibles.

NOVA SENDA DELS SENTITS EN LA RUTA BLAVA DE SOT DE CHERA

L'Ajuntament de Sot de Chera ha afegit **nova cartelleria** i millorat el ferm d'una part de la ruta blava del Parc Natural, per a transformar-la en la **ruta dels sentits**. A més, s'ha abalisat la sendera amb estaques i corda per a ajudar les persones amb discapacitat visual a caminar de manera segura.

Ara podràs gaudir-la amb els cinc sentits!

Nous panells de la ruta dels sentits (Sot de Chera)

EXPOSICIÓ D'INSECTES A REQUENA

A partir del pròxim 1 de febrer de 2022, obrirà les seues portes als visitants l'exposició itinerant ***Insectes; un microcosmos de formes i colors***.

Aquesta exposició acosta als visitants al grup més abundant i divers d'éssers vius que hi ha (els insectes), tractant de trencar amb el tòpic del seu rebuig i mostrar els aspectes més curiosos d'aquests xicotets éssers, la conservació dels quals és fonamental.

Estarà tot el mes de febrer en el museu municipal de Requena. No t'ho perdes!

Mostra de l'exposició d'insectes

II CONGRÉS DE NATURALESA MESETA REQUENA-UTIEL

Els passats dies 22, 23 i 24 d'octubre es va celebrar a Requena El II Congrés de Naturalesa de la Meseta Requena-Utiel. Va destacar la presentació del pòster de l'estudi realitzat per **l'Equip de Seguiment de Fauna Amenaçada** de VAERSA, en el qual es van fer públics els **nous registres de rates penades** al Parc Natural de Chera-Sot de Chera.

Enllaç al pòster ACÍ

Col·labora amb nosaltres

Si vols donar la teua opinió o que publiquem les teues fotos del parc natural

Anima't i posa't en contacte amb nosaltres:

parque_cherasotdechera@gva.es

QUI SOC?

Endevina a quines espècies pertanyen les següents imatges d'animals presents al Parc Natural de Chera-Sot de Chera.

1.

a) Perdiu
b) Voltor comú
c) Àguila reial

2.

a) Fardatxo
b) Gripau comú
c) Sargantana ibèrica

3.

a) Teixó
b) Rabosa
c) Geneta

4.

a) Fagina
b) Porc senglar
c) Gat salvatge

5.

a) Estornell
b) Cua-roja fumada
c) Blauet

6.

a) Gripau comú
b) Gripau corredor
c) Gripauet

SOLUCIÓ:

1.c, 2. a, 3. b, 4. b, 5.c, 6.a

DENT D'OU

Sabies que el bec dels pollets d'alguns ocells acaba abruptament?

Es tracta d'una xicoteta **protuberància cranial** que utilitzen les cries per a trencar o esquinçar la closca de l'ou al final del període d'incubació. Sense aquesta útil eina, els pollets no podrien **trencar la closca** i podrien morir asfixiats.

Aquesta dent és present en la majoria dels **ocells, rèptils**, mamífers monotremes com l'**ornitorrinc** o fins i tot en les **aranyes**!

A més, ja era present fins i tot en els dinosaures, ja que l'any 2005 es va trobar el primer **fòssil de dinosaure** amb una dent d'ou.

Quan una cria d'ocell aconsegueix una grandària massa gran per a absorbir oxigen a través dels porus de la closca de l'ou, usa la seua dent d'ou per a fer un **forat** en la closca, el qual li permet l'entrada d'aire i així anar **obrint-se pas cap a l'exterior**.

Aquesta dent cau diverses **setmanes després de l'eclosió** de l'ou.

Imatges de la dent d'ou en una tortuga i en ocells.

Sabies què...?

Els olivars centenaris són un clar exemple de sistema agrícola d'alt valor natural a protegir, compatible amb l'economia rural.

A més, una olivera centenària aporta l'oxigen necessari per a 4 persones en un dia.

OFICINA DEL PARC NATURAL DE CHERA- SOT DE CHERA

TELÈFON MÒBIL: 606 857 028

TEL. OFICINA CHERA: 961 839 610

TEL. OFICINA SOT DE CHERA: 961 839 620

EMAIL: PARQUE_CHERASOTDECHERA@GVA.ES

PÀGINA WEB: WWW.PARQUESNATURALES.GVA.ES/ES/WEB/PN-CHERA-SOT-DE-CHERA

Horari: 9:00 a 14:00 h, dilluns a divendres.
Consultar abans de fer la visita.

GENERALITAT VALENCIANA | TOTS A UNA veu

parc natural de chera-sot de chera

Edició: Equip tècnic del Parc Natural de Chera -Sot de Chera
Paula Poveda, Diego Sánchez, Cristina Macías, Alicia Ramírez